

لیونی

ملا

لیکوال: داکټر معمار حشمت الله اتمر
پیڅلیک: غبرگولی/ کال ۱۴۰۵ لېږدی

Ketabton.com

لیبونی ملا

.....

لیکي پوهه:

سرلیک: لیبونی ملا

لیکوال: ډاکټر معمار حشمت الله و، اتمر و،

اېډېټور:

د پڅېښتی ډیزان: ډاکټر معمار حشمت الله و، اتمر و،

خپرنډوی:

چاپشمېر: ۳۰

چاپ نېټه: میاشت - غبرگولی / کال ۱۴۰۵

واټس اپ: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

برېښنالیک:

atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له لیکوال او خپرنډوی سره خوندي دي، بې اخځ
بښوونې ترې د گټې اخیستنې اجازه نه شته.

لیونی ملا

.....

لرلیک

سرلیک

چوپړی

- ۱..... پڅښتنی.
- ۲..... بسم الله الرحمن الرحيم
- ۳..... لیکي پوهه:
- ۴..... لرلیک
- ۵..... تران (پیل، شروع، برید)
- ۷..... د یادښتونو له پاره:
- ۸..... ناانډوله (ناول، کیسه یا داستان)
- ۶۸..... د چاپ شویو کتابونو لېست
- ۷۲..... د کار لاندې کتابونو لېست
- ۷۳..... د امکان او وخت په صورت کې.
- ۷۴..... د پڅښتنی څټ

لبونی ملا

تران (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا
لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعًا لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى
اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ .

بي پایه ستاينه او بي حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چي د وجود
مانی او کاینات یې د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل
سپېڅلي ذات او عبادت د حقیقت له پېژندلو پرته جوړ کړل. هغه د
ذات پوهه، عالي، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو د پیدایښت
یوه حتمي لامل دی. عظمت، د ټولې نړۍ موجودیت، د ناڅاپه څخه
راوتل، حق د رسیدو جوهر په یوه والي کې د اعتراف، تباهی او بی
وسی یوه له لوړو وسیلو څخه دی.

گرانو لوستونکو!

دا ځل مې و غوښتل یوه بل حقيقي په زړه پوری داستان یا ناول چي
کیسه یې په هېواد کې د ننه، کابل ښار کې پیل شوي او بیا وروسته
د گاونډ هېواد (پاکستان) ته غزېدلې ده، د خپلو کتابونو مینوالو او
لوستونکو سره ګډ (شریکه) کړم.

زما د کتابونو مېنه وال یوازې معماران او انجینران نه دي، نه باید
اوسي، نوڅکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو لیکونو کې توپیر راوړم
چي د هرې څانګې مېنه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما ډېته اړ
کړي چي لیکنې مې توپیر و لري او هم به مې مینه وال ډېر شي.

لیونی ملا

پاکه ربه!
ز مور له پاره خپله لاره به ستونزي کړه، تر څو مور له تا پرته بل
څوک و نه وینو او نه یې پیژنو. ز مور سره مرسته و کړه تر څو مو
په وجود کې د غرور نڅښه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپیڅلو
بنده گانو څخه مو و بولي.

یادوني:

- د دې کتاب داستان د دریو کسان له خولي (قوله) لیکل شوی او
په ډېره ځیرکتیا سره، گنډل شوی ده.
د ځینو غورونو (ملحوظاتو) په پام کې نیولو سره، د کیسې
کونکو د نوم نه، په دې کتاب کې، ډډه شوي ده.
خو د خدای نه هغوی ته د بریالیتوب، روغتیا او اوږد عمر
غوښتنه کوم.
- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر
درنښت سره هېله کېږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د
دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره گډ (شریکه) کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په درنښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

لیونی ملا

.....

د یادښتونو له پاره:

..... ۱-

..... ۲-

..... ۳-

..... ۴-

..... ۵-

..... ۶-

..... ۷-

..... ۸-

..... ۹-

..... ۱۰-

لېونی ملا

.....

نااندوله (ناول، کیسه یا داستان)

محمد قاسم په یوې دینداره کورنۍ کې، د کابل زوړ ښار ته خېرمه، سترگې دې نړۍ ته، خلاصې کړې.

پلار یې د دیني علومو، عالم او پوخ (زبردست) ملا، و.

پلار یې د کوشنیوالي نه، پر هغه دیني زده کړې، پیل کړې.

هغه هم د خپل پلار په شان د دیني علومو سره ډېره مینه، درلوده.

په کوشنیوالي کې به یې سپینه کوشنۍ پکړۍ د سپینې خولۍ سره، په سر تړه او کله، کله به د پکړۍ سره هم د باندې ګرځېده او د نورو ماشومانو، کومو چې به په لوبو، بوخت وو، ننداره کوه.

کوشنیانو به هغه هڅاوه تر څو په لوبو کې ونډه واخلي، مګر هغه هیڅکله په لوبو کې ونډه، نه اخیسته او ویل یې:

پلار مې وایي:

غوره کار تر لوبو، دیني زده کړې دي.

دا لوبې چا ته مرستې، نه شي رسوۍ،

ماشومانو به، هغه ته، ویل:

ته هسې لېونی یې.

مونږ هم سهار جومات ته راځو او ستا د پلار نه، دیني زده کړې کوو.

لېونی ملا

.....

هم دومره بس، دي.

مونږ نه غواړو چې ملایان شو.

مونږ هره ورځ، ښوونځي ته، ځو.

بیا کورته، راځو.

ډوډۍ خورو.

خپلې کورنۍ دندې، تر سره کوو.

کله نا کله د کورنۍ دندو نه وروسته، د یوې او یا دوې گریو له پاره ویده کېږو.

بیا ورسته له خوبه پاڅېږو.

لمړۍ خپل مخ او لاسونه مینځو، بیا کوڅو ته راوځو او پر لوبو پیل کوو.

زمونږ لوبې د هر موسوم (موسن) سره سمې دي.

په ژمې کې چې هرې خوا واورې وې، مونږ د بامونو پر سر کاغذ پران بازی (باد بادک)، تار جنگي، چپلک جنگي کوو او هم په کوڅو کې، یخمالک وهوو.

په دوبي کې، توپ ښه او ښه کلک کوو.

په پسرلي اومني کې، چارماغ (چهارمغز بورد)، توشله (تشله) بورد، بجل بازی شومک، گیرکان او داسې ورته نورې، لوبې کوو.

لېونی ملا

.....

کله ناکله د کوڅې خوا نانو سره په لوبو کې برخه اخلو او د هغوی نه لوبې زده کوو.

قاسم به ویل:

تاسو سم سوچ، نه کوی.

ژوند، تېرېږی.

دا دنیا څو کالونو د پاره، ده.

په بلې دنیا کې ستاسو لوبې په درد، نه خوري.

ماشومانو به، خندل او ویل:

تا د اوس نه ځان ملا جوړکړی دی.

بنه به وي چې ښوونځی، ولولې او ډاکټر یا انجینر شي.

په دې کار سره کولای شي، ځان، هېواد او خلکو ته، ګټه ورسوي.

قاسم به ویل:

ملایان هم تاسو ته دیني زده کړې، درکوي.

تاسو ته، ښې لارښوونې، کوي.

تاسو د ورانو(بدو) کړنو نه، ساتي او په هغې دنیا کې چې تل له پاره ژوند دی، تاسو جنت ته رابولي.

بیا به ماشومانو ویل:

ته په دې خبرو، څه پوهېږي؟

لیونی ملا

.....

قاسم به ویل:

زه د خپل پلار نه، زده کړې کوم.

هغه ما ته د ښو کړنو لارښونه کوي، کومې چې په قرآنکریم کې لیکل شوي دي.

ماشومانو به، خندل.

هغه به ماشومانو ته څه، نه ویل.

هغه به د لوبو ډگر پرېښوده او بېرته به، کور ته، کوم چې د جومات ترڅنګ شتون درلود، ته.

ورځې، شپې او شپې په ورځو اوږدې (اوښتې).

و ختونه تېرېدل.

قاسم هم، لوېده.

هغه به هره ورځ، نوې زده کړې کوي.

لمړۍ یې الف، بې، ځي خلاصه، کړه.

بیا یې نورې او د قرآنکریم یادېدو زده کړې، وکړې.

بیا یې پنځ گنج کتاب، خلاص کړ.

ور پسي یې د گلستان او بوستان سعدی کتابونه هم بشپړ، کړل.

بیا پر خلاصه ای کیدانی، پیل کړ.

همداسې یې، نور دیني کتابونه لکه:

لبونی ملا

.....

القدوري، كنز الساكنين او داسې نور، هم زده كړل.
هغه ليكل او لوستل هم، د خپل پلار او نورو ملايانو نه زده كړل.
په نهه كلنۍ كې، هغه كولاى شو، ليك وليكي او ولولي.
هغه خورا ښه ليك، درلود.
كله ناكله به يې د ماشومانو د ليك (مشق) كورنۍ دندو كې هم،
مرستې كوي.
ماشومان به حيرانېدل چې، قاسم ښوونځي ته، نه دى تللى، نو څنگه
هغه ښه ليكي او تر دې چې، زمونږ سره، مرسته كوي.
بيا يې هم، كور ودان.
هغه لږ، لوى شو.
پر ځوانۍ ورسېد.
هغه ښكلى ځوان شو.
د پلار ملگرو يې د هغه پلار ته و ويل:
قاسم مخ په ځوانېدو ده، ښه به وي چې هغه ته د كوژدې غمه
وخورئ.
پلار يې و ويل:
زه خو پيسې، نه لرم.
او پوهېږئ چې په كوم كور كې چې ژوند كوم، جومات پورې، اړه
لري.

لېونی ملا

.....

دلته کوتې، هم لږې دي.

که هغه ته واده وکړو، بیا به هغه ته جلا کوټه له کومه، کړو؟

د هغه پلار، ډېر ښه ملگري، درلودل.

او کله ناکله به یې د هغوی سره، مشورې هم کوي.

یوه ورځ په سوچ کې ډوب و؛

له ځانه سره یې ویل:

که زه هغه ته واده وکړم، پیسې به یې له کومه کړم؟

بیا به هغه ته، کوټه له کومه، کړم؟

په سوچونو کې ډوبېده او د وتو لاره یې هم، نه درلوده.

څو ډکيکې (دقیقې) په سوچونو کې ډوب، و.

په دې وخت کې د هغه یوه ملگری راغی او دروازه یې وټکوه.

ښځې یې پرې غږ کړ.

ملا صیب!

څوک دروازه ټکوي

هغه شپټ واهه او د سوچ نه، و وت.

بیا یې و ویل:

کومه دروازه؟

لېونی ملا

.....

بښځې يې و ويل:

د انگر دروازه.

هغه سر وخوزاوه او له ځايه پاڅېد.

لنگوتي يې پر سر کښنود او دروازې ته روان شو.

دروازه يې خلاصه کړه.

د دروازې تر څټ (شا) د هغه ملگری و.

ملگري يې هغه ته، سلام واچوه.

د قاسم پلار هم د هغه سلام ته، وعلیکم و ويل.

بيا يې ملگري ته و ويل:

راځه!

د ننه راشه!

ملگری يې و ويل:

وگوره چې، څوک نه وي.

د قاسم پلار غږ کړ.

څوک دې نه وي!

بيا يې خپل ملگري ته و ويل:

راځه!

لبونی ملا

.....

څوک، نه شته.

د قاسم پلار مخکې او د هغه ملگری ورپسې شو.

د هغه ملگری، څو ځل د خبر ورکولو په توگه، وتوخل.

بیا دواړه د قاسم پلار کوتې ته ننوتل.

د قاسم پلار، کوتې دروازه یې، وتړه.

بیا یې خپل ملگری ته، و ویل:

پر دې توشکې، کښېنه!

هغه پر توشکې، کښېناست.

د قاسم پلار د کړکۍ پرده هم ټوله کش (بنده، مخه ونیوه) کړه.

بیا د کوتې نه د باندې او پر ښځې یې غږ کړ:

چای راوړه.

ملگری یې و ویل:

چای ته اړتیا، نه شته.

کښېنه!

غورې به، پیل کړو.

د قاسم پلار و ویل:

بې له چای نه، هم نه کېږي.

لېونی ملا

.....

هم به چای وڅښو او هم به غوري وکړو.

د هغه ملگري و ويل:

ستا خوښه!

غوري (کيسې) پيل شوې.

چای دم شو.

ښځې يې دروازه وټکوه.

د قاسم پلار د کوتي دروازه خلاصه او د باندې شو.

ښځې يې هغه ته د چای مجمه (پطنوس) وړاندې کړ.

د قاسم پلار، مجمه واخيسته او کوتي ته يې د ننه کړه.

بيا يې دروازه، بېرته وټړه.

چای يې په پيالو کې واچوه.

يوه پياله يې خپل ملگری ته وړاندې او بله يې ځانته کېښوده.

بيا يې د هېواد شيرينيو غاب، خپل ملگري خوا ته، نږدې کړ.

دواړو پر چای څښلو، پيل کړ.

کله يې د يوه غره او کله به يې د بل غره، خبرې کوي.

هغوی په خبر اترو او مرکو بوخت شو.

ښځې يې په گوتو سره ورو، ورو دروازه وټکوه.

لېونی ملا

.....

د قاسم پلار د باندې شو.

بنځه يې د دروازې تر څټ غلې ولاړه وه.

د قاسم پلار و ويل:

خيريت خو به وي، چې دروازه دې وتکوه؟

هغې په ټيټ غږ و ويل:

غوښتل مي د قاسم د کور دې په هکله، خپل ملگري سره خبره وکړه.

قاسم اوس ځوان او نيمچه، ملا دی.

هغه کولای شي لمونځ ورکړي او ماشومانو ته ديني سبق و وايي.

د قاسم پلار و ويل:

سمه ده !

زه به ورته، و وایم.

بيا بنځه يې بلې کوتې ته لاړه، او د قاسم پلار هم پخوانۍ کوتې ته

د ننه او ميلمه ته نږدې، کښېناست.

په خبرو، خبرو کې يې خپل ملگری ته، و ويل:

غوښتل مي يوه خبره در سره گډ (شريکه) کړم.

ملگري يې و ويل:

سمه ده!

مهرباني وکړه!

لبونی ملا

.....

هغه و ویل:

زما زوی، قاسم خو پېژني؟

ملگری یې، و ویل:

هو!

پوخ یې پېژنم.

که دروغ و نه وایم، تر تا یې هم ښه پېژنم.

بیا یې و ویل:

خیریت خو به وی؟

د قاسم پلار و ویل:

هو!

خیریت دی.

بیا یې زیاته کړه.

قاسم اوس ځوان شوی او نیمچه ملا هم دی.

مونږ غواړو لمړی هغه ته چیرته دنده (ملایی) پیدا بیا ورته واده وکړو.

ښه به وی چې هغه په خپلو پښو ودرېږي.

ملگری یې و ویل:

هو!

لبونی ملا

.....

دا سمه خبره ده!

زه د تاسره همغږی (موافق) یم.

بیا د قاسم پلار و ویل:

آیا ته او ستا دوستان کولای شي هغه ته، کوم خای ملایي و مومي؟

هغه په سوچ کې شو.

خُند وروسته یې و ویل:

زه به، پوښتنه وکړم، بیا به تا ته احوال درکړم.

د قاسم پلار و ویل:

سمه ده!

ته خپل کوښښ وکړه او د نورو دوستانو سره یې هم گډ (شریکه) کړه.

چای په مزه ،مزه وڅښل شو.

غرمه نږدې، شوه.

قاسم د پلار ملگري و ویل:

ما ته اجازه شته، چې خپل کور ته لاړ شم؟

د قاسم پلار و ویل:

اوس غرمه ده.

د غرمې ډوډۍ زما سره وخوره!

لبونی ملا

.....

ملگری یی و ویل:

مننه کوم.

زه باید لار شم.

ډوډی به کور کې و خورم.

بیا به ،اودس وکړم.

وروسته به، لمونځ ور کړم.

د قاسم پلار و ویل:

ستا خوښه!

زمونږ ډوډی خو، تیاره ده.

خلک وایي:

څه چې تیار، هغه د یار.

ملگری یی و ویل:

پوهېرم!

ډېره، ډېره مننه.

بیا له ځایه پاڅېد او د قاسم پلار ته یی و ویل:

وگوره!

څوک نه وي.

لبونی ملا

.....

د قاسم پلار هم له خایه، پاڅېد.

دروازې ته نږدې او هغه یې خلاص کړه.

بیا وتوځېد.

د هغه بڼځه کوتې ته، د ننه شوه.

بیا یې خپل ملګري ته، و ویل:

راځه !

څوک نه، شته!

بیا یې د دروازې تر شا د خپل ملګري بوتان سم کړل.

ملګری یې بوتان په پښو کړل او د انګر دروازې خوا ته یې پښې
ګرځندی کړې.

وروسته د قاسم پلار، د مخه شو.

د انګر دروازه یې خلاصه کړه او خپل مېلمه سره د انګر نه د باندې
شو.

ملګري یې د هغه نه خدای پاماني واخیسته او پر خپله مخه لاړ.

د قاسم پلار هم، بېرته راوګرځېد او انګر ته د ننه شو.

د انګر دروازه یې بنده کړه، بیا خپلې کوتې ته، لاړ.

په دې وخت کې د هغه بڼځه، کوتې ته د ننه شوه او هغه ته یې و
ویل:

لبونی ملا

.....

د قاسم په هکله دې خپل ملگري ته، و ویل:

هغه و ویل:

هو!

پایله یې څنگه شوه؟

هغه و ویل:

ملگری مې و ویل:

زه به ستا خبره د نورو دوستانو سره گډ (شریکه) کړم او کوبینښ به وکړم، تر څو هغه ته دنده وموم

بیا ښځې یې د هغه ملگري ته، دوعا (دعا) وکړه.

ډوډی، تیاره وه.

ښځې یې، غږ کړ.

کولای شم، کتغ و باسم.

د قاسم پلار و ویل:

هو!

د لمانځه وخت هم، نږدې کېږی، لمړی به ډوډی وخورو، بیا به اودسونه او وروسته به لمنځونه وکړو.

ښځې یې و ویل:

سمه ده!

لېونی ملا

.....

بیا یې پر خپل کوچني ماشوم غږ او ويې ويل:

اله!

د لاس منځلو کوزه او لگن راوړه.

د لاس دسمال دې هم، له هېره و نه اوځي.

لږ ځنډ وروسته د هغې کوچني زوی، غږ کړ.

لگن مې پيدا، مگر کوزه، ورکه ده.

هغې و ويل:

د منځلو نه مې وروسته يوه ځای لمر ته، ايښي وه.

زوی يې بيا، په لټه کې شو او ويې ويل:

ما خو پيدا نه کړه، ته په خپله، وگوره!

هغه هم په لټه کې شوه.

اخوا دېخوا وگرځېده، کوزه يې پيدا نه کړه.

بیا يې په ياد راغله چې سهار د منځلو نه يې وروسته د اوبو نه ډکه

کړې او لمر ته يې ايښي ده.

د ځان سره په خندا شوه.

بیا يې خپل زوی ته و ويل:

هغه مې لمر ته، ايښي وه، زما هم له ياده وتې وه.

زوی يې، و ويل:

لېونی ملا

.....

ته له اوسه لېونی، یی.

څو کاله وروسته به دې ډوډۍ خوړل هم له یاده و وځي.

هغې و ویل:

دومره لېونی، هم نه یم.

یوازې نن مې له هېره و وته.

زوی یې و ویل:

سمه ده!

ته کتغ و باسه او زه به په لاسونو، اوبه واچوم.

د هغې زوی، د کورنۍ غړو لاسونه پرېمنځل.

مور یې هم دستر خوان اوار او ډوډۍ یې پرې کېښوده.

بیا یې، تود کتغ راوړ او ټولو د بسم الله په ویلو سره، پر خوراک، پیل کړ.

ډوډۍ وخورل شوه.

دستر خوان ټول او چای راوړل شو.

د چای څښلو نه وروسته، د قاسم پلار پاڅېد او د کوټې نه د باندې شو.

بوټان یې په پښو کړل او دانگر نه هم د باندې شو.

بنځې ته یې غږ کړ:

لېونی ملا

.....

دروازه بنده کړه!

بنځي يې و ويل:

سمه ده!

هغه جومات ته لاړ.

او د لمانځه ورکولو نه وروسته، بېرته کور ته، راغی.

ورځي شپې او شپې په ورځو بدلېدې.

څه وخت تېر شو.

مياشت وروسته د هغه ملګری، بیا راغی.

اوا (هوا) سره او د ژمي ورځي وې.

دروازه يې وټکوه.

د قاسم پلار په کور کې و.

هغه دروازي ته لاړ.

دروازه يې خلاصه کړه.

سترګي يې پر خپل ملګري ولګېدې.

ملګري يې هغه ته، سلام ورکړ.

د قاسم پلار هم د هغه سلام ته وعلیکم، و ويل.

بيا يې سره، روغېر وکړ.

لېونی ملا

.....

ملگری ته یې د کور ننوتو، بلنه ورکړه.
هغه هم د قاسم پلار سره، د هغه کوتې ته لاړ.
دواړه پر توشکې، کښیناستل.
خبرې پیل شوې.
څو ډکيکې تېرې شوې.
بنځې یې چای دم کړ او د قاسم په لاس یې کوتې ته، ولېږه.
قاسم کوتې ته، د ننه شو.
سلام یې، ورکړ.
د قاسم د پلار ملگری، د هغه سلام ته، وعلیکم و ویل.
هغه چای مجمه (پطنوس)، د مېلمه مخې ته کښنوده.
بیا یې په پیالو کې چای، و وېشه.
لمړۍ پیاله یې د خپل پلار ملگری مخ ته، کښنوده.
بله یې خپل پلار مخې او درېیمه یې ځانته جلا، کړه.
بیا یې خوړه (شېریني) مېلمه ته وړاندې کړه.
مېلمه پوښتنه وکړه:
دا خو به قاسم نه وي؟
د هغه پلار و ویل:

لېونی ملا

.....

دا په خپله دی.

د وزگار تیا له کبله، ډېری وخت په کور کې وي.

هغه و ویل:

ما شا الله!

بنکلی او تکره خوان دی.

تا د همدې له پاره د کار موندنې په لټه کې وي؟

د قاسم پلار و ویل:

هو!

لمړی مې غوښتل د هغه له پاره دنده او بیا وروسته، هغه ته، کوژده وکړم.

ملګري يې، و ویل:

ما خو د وعدې سره سم هغه ته دنده پیدا کړه.

د قاسم پلار ډېر خوشحاله شو او ويې ویل:

چېرته او د څه دنده؟

ملګري يې و ویل:

زمونږ او تاسو په نصیب کې یوازي، یوه دنده ده.

دا دنده ملایې نومېږي.

د قاسم پلار په خدا شو او ويې ویل:

لبونی ملا

.....

مونږ هم، پا چاهي نه غواړو.

بيا درېواړه، کټ، کټ په خدا شوو.

وروسته، ملګري يې جب ته لاس کړ.

دسمال يې د جب نه و باسه او خپله پوزه يې په دسمال پاکه کړه.

بيا يې و ويل:

قاسم دې خدای بې تالو (طالو، طالع) نه کړي.

هغه ته مي د اومې سيمې (ناحي) اړونده، د سرک نو په سيمې کې
په يوه جومات کې، امامي ومونده.

قاسم او د هغه پلار ډېر خوشحاله شوو.

بيا د قاسم پلار و پوښتل:

الته د قاسم له پاره د اوسېدو ځای شته؟

ملګری يې و ويل:

هو!

يوه خونه (کوټه) شته، کومه چې حمام هم لري.

په دالان (دهليز) کې، کوشنۍ ځای د پخلي له پاره، هم لري.

قاسم خوشحاله شو او ويې ويل:

شاوخوا خلک، د کوم ځای دي؟

د قاسم پلار، ملګری و ويل:

لېونی ملا

.....

دا خو کابل یانې پلازمېنه ده.

د هر ولایت کسان په کې شته، خو ډېری یې پارسي (دري) ژبي دي.

قاسم موسکي، شو.

بيا يې و پوښتل:

تنخوا، څوک ورکوي؟

د پلار ملگري يې هغه ته و ويل:

تنخوا خو، دولت ورکوي.

مگر درې وخته ډوډي، پر خلکو ده.

هغوی په وار (نوبت)، ډوډي ورکوي.

بيا د قاسم ملگري زياته کړه:

الته به لمونځ ورکوي او هم به د سهار او ماسپښين لمانځه نه وروسته

به، ماشومانو ته ديني سبکونه (سبقونه) وايي.

قاسم و ويل:

سمه ده!

کومه ستونزه، نه وينم.

چای څښل خلاص شو.

بيا د قاسم پلار ملگري، و ويل:

لیونی ملا

.....

اوس به دواړه اومي سیمې (ناحې) ته لار شو.

تا به، د سیمې ملکاتو سره آشنا او هم به د مازیگر لمونځ جمع، مونږ ته، راکړې.

هغه و ویل:

سمه ده!

بیا د قاسم پلار ملگری، له ځایه پاڅېد.

قاسم ته یې، و ویل:

درځه چې، لار شو.

قاسم هم، پاڅېد.

دواړه یوه ځای، د انگر نه د باندې شوو.

لمړی د ښار مرکز، بیا د تېمورشاهی واک ته، لارل.

وروسته د لرزانک پله نه تېر شوو او د پوهنتون موټر تم ځای ته څېرمه، د موټر په انتظار شوو.

الته پخوا د چهلستون د موټرو تم ځای، و.

څه موده تېره شوه.

د چهلستون د موټر، ملی بس چې د ټا ټا اوهند هېواد تولید و، ورسېد.

دواړه د موټر د خټ (شا) دروازي نه وختل.

د قاسم د پلار ملگری، څوکی و مونده او پرې کښېناست.

لیونی ملا

.....

مگر قاسم ته، څوکی پاتې نه شوه.

هغه د بس په دالان کې، ودرېد.

څو دکیکې وروسته، موټر ډک شو، ملي بس حرکت وکړ.

د موټر نگران (کس چې پخوا به یې په ملي بس کې پیسې ټولوي) غږ کړ.

خپلې ماتې پیسې وباسئ!

په هغه وخت کې د ملي بس موټرو کرایه هم، یوه افغانۍ وه.

د قاسم پلار ملگري دوي افغانۍ له جبه و وېستي او نگران ته یې، ورکړې.

څه ځنډ وروسته، نوی سړک (سړک نو) تم ځای ته، ورسېدل.

بیا کلیندر غږ کړ:

سرکې نو والا کوز، شی!

د قاسم پلار ملگری ودرېد او قاسم ته یې و ویل:

له خیره ورسېدو.

راځه چې کوز، شو.

هغوی له موټر نه، کوز شوو او د سرکې نو تخنیکم په پاڅه سړک لمر خاتو (ختیځ) پلو، روان شوو.

د تخنیکم ودانۍ له ورايه ښکارېده، کومه چې د پخواني شوروي هېواد په مالي مرسته، جوړه شوې وه.

لبونی ملا

.....

بیا هغوی د ملا بزرگ، زیارت کوڅې ته، ورسېدل.

د قاسم پلار ملګري و ویل:

دا دی!

ورسېدو!

بیا د ملا بزرگ، کوڅې ته ننوتل.

څو ګامه وروسته جومات، ښکاره شو.

د قاسم پلار ملګري و ویل:

دا جومات، په خپله دی.

بیا د جومات انګړ دروازي ته، ورسېدل.

د جومات انګړ دروازه ترلې وه.

د قاسم د پلار ملګري، قاسم ته و ویل:

ته د دروازي تر څنګ ودرېږه، زه به د ملک کورته، لاړ او کیلی
به ترې، واخلم.

قاسم و ویل:

سمه ده!

قاسم، د دروازي تر څنګ ودرېد.

قاسم د پلار ملګري، ملک کور خوا ته، لاړ.

څو ډکيکي نه وې تېرې شوې چې هغه، د یوه کس سره، راغی.

لبونی ملا

.....

بیا قاسم د پلار ملگري، قاسم يې د هغه سره وپېژاند (معرفي کړ).

بیا ملک د هغه سره روغېر وکړ.

وروسته يې کيلی له جبه، و ويسته او جومات د انگر دروازه يې خلاصه کړه.

بیا درېواره، جومات انگر ته، ننوتل.

ملک، قاسم يې د انگر سره بلد او وروسته يې هغه ته، د اوسېدو خونه (کوټه) و بنوده.

بیا يې هغه ته، و ويل:

دا د جومات اودس خونه ده.

دلته يوه کوشنی حمام خونه او څو تشنابونه هم شته، چې د اړتيا په وخت کې، ټول خلک، ترې کار اخيستی، شي.

قاسم و ويل:

مننه کوم.

تر اوسه، اودس لرم.

بیا هغوی جومات ته، ننوتل.

شاو خوا وگرځېدل.

د مازيگر د لمانځه، وخت نږدې شو.

ملک، ملا قاسم ته و ويل:

لبونی ملا

.....

دا د جومات لودسپيکر دی.

د همدې ځای نه، کولای شئ، آذان ور کړي.

څه ځنډ وروسته ملا قاسم د مازیگر آذان ورکړ.

سیمې خلکو د مازیگر آذان په اورېدوسره، خوشحاله شوو.

خلک راټول شوو.

ملا قاسم د مازیگر لمانځه، جمع ورکړه.

وروسته د هغه د پلار ملګري و ویل:

اوس به ملا قاسم کورته، لاړ شي.

د خپل پلار او مور نه خدای پاماني واخلي او خپله بستره او نور

ضروري شيان به هم، له ځانه سره، راوړي.

ملک و ویل:

سمه ده!

خو دلته مونږ د پخلي خوني اسباب لرو.

ملا صیب قاسم هم کولای شئ، ترې ګټه پورته، کړي.

په خبرو، خبرو هغوی د جومات له انګر نه، و وتل.

ملک د جومات انګر دروازه، وتړه.

بیا یې هغوی ته د کور تګ، بلنه ورکړه.

ملا قاسم هم، د هغه نه مننه وکړه.

لبونی ملا

.....

ملک خپل کور ته روان شو.

د ملا قاسم پلار ملگری هم د ملا قاسم نه، خدای پاماني واخيسته
اوملا قاسم ته يې د ملک کور و بنود.

بيا يې زياته کړه.

سبا چې راغلي، لمړی د ملک کورته لاړ او کيلي ترې واخله.

ملا قاسم و ويل:

سمه ده!

بيا يې د خپل پلار ملگري نه مننه وکړه او مخ پر تم خای يې، حرکت
وکړ.

خو دکیکې وروسته د بناري موټرو تم خای ته، ورسېد.

هغه بيا هم په يوه ملی بس کې، کښېناست او بنار کې، کوز شو.

ماښام لمونځ يې په جمع، د پل خشتی جومات کې، ادا کړ.

بيا ورو، ورو کور ته روان شو.

لږ ځنډ وروسته، کور ته، ورسېد.

دروازه يې و ټکوه.

کوشنی ورور يې، دروازه خلاصه کړه.

ملا قاسم کورته، د ننه شو.

خه ځنډ وروسته، پلار يې هم د جومات نه، کورته، ستون شو.

لبونی ملا

.....

ملا قاسم، ټوله کیسه هغه ته، وکړه.

پلار یې ډېر خوشحاله شو.

بیا یې خپلې ښځې ته، و ویل:

سبا وختي، د قاسم بستره لمر ته واچوه، بیا یې په بوغبنډ کې وتره
چی سبا د غرمې نه وروسته یې له ځان سره یوسي.

هغی و ویل:

سمه ده!

وروسته یې قاسم ته و ویل:

په اونی کې یوه ورځ راځه او خپل کالي هم د ځانه سره راوړه، چې
درته یې پرېمنم.

هغه و ویل:

سمه ده موري.

هرو مرو به یې راوړم.

زه خو په منځلو یې هم، نه پوهیږم.

موري یې و ویل:

په اونی کې یوه ورځ، خپله بستره هم لمر ته اچوه.

ملا قاسم و ویل:

سمه ده موري.

لیونی ملا

.....

د شپې ډوډۍ خوړلو نه وروسته ټول بیده شو.

ملا قاسم ډېر خوشحاله و.

د خوشحالی نه یې ښه خوب، و نه کړ.

راز، راز سوچونه به یې، وهل.

سهار شو.

ملایانو د سهار آذانونه، کول.

د قاسم پلار، ملا قاسم او د کورنۍ نورو غړي یې هم د خوب نه پاڅېدل.

اودسونه یې، وکړل.

بیا ملا قاسم د خپل پلار سره، د کور نه، و وت او جومات ته، روان شوو.

لمونځ یې په جمع ادا او ورسته د کلیوالو سره په خبرو بوخت شوو.
لمر راوخوت.

هر څوک (کس) خپلو کورونو خوا، روان شوو.

ملا قاسم هم د خپل پلار سره، کور ته ستون شو.

مور یې له ورايه د هغه بستره لمر ته غوړولي وه.

د سهار چای تیار و.

ټولو په خوند سره، د سهار چای و څښل.

لبونی ملا

.....

ملا قاسم هم د حینو کتابونو په ټولولو بوخت شو.

کتابونه یې راټول او خو کتابچې یې هم ور سره کېښودې.

بیا یې د کوټي الماری نه، دوي کلمونه (قلمونه) او یوه پنسل هم د کتابونو تر څنګ، کېښودل.

ورسته یې څه د سپینو کاغذونو چوپړې و موندې او هغه یې هم د کتابونو تر څنګ کېښودې.

ورځ تېره او غرمه شوه.

ډوډۍ یې په کور کې، وخوړه.

د گاوندې کورته لار او د هغه نه یې د لاس گاډي غوښتنه وکړه.

هغه ورته لاس گاډی ورکړ.

ملا قاسم، نه شو کولای چې د لاس گاډي نه، کار واخلي.

بیا گاوندې یې وویل:

زه به خپل زوی ته غږ و کړم، تر څو، د تا سره، مرسته وکړي.

ملا قاسم وویل:

سمه ده!

بیا گاوندې یې خپل زوی ته، غږ کړ.

د هغه زوی، راغی.

پلار ته یې، سلام ورکړ.

لېونی ملا

.....

پلار یې د هغه سلام ته، وعلیکم و ویل.

ګاونډ خپل زوی ته و ویل:

ملا صیب قاسم، لاس ګاډی نه شي چلولی.

ته ور سره، مرسته وکړه!

زوی یې و ویل:

سمه ده پلاره!

د ګاونډي زوی د ملا قاسم سره دهغه کور ته، روان شوو.

لاس ګاډی یې د هغه دروازې اړخ ته ودراره او ملا قاسم ته یې و ویل:

لاړ شه!

بستره راوباسه او لاس ګاډي کې یې کېږده.

ملا قاسم کور ته، د ننه او بستره یې څټ (شا) ته، واچوه.

د کوره، و وت.

لمړی یې خپله بستره په لاس ګاډي کې، کېښوده وروسته یې ټول شوي کتابونه او نور شیان یې هم تر څنگ، کېښودل.

د ګاونډ زوی، وپوښتل:

ټول شیان خلاص شو.

ملا قاسم و ویل:

لېونی ملا

.....

هو!

بیا گاونډ زوی، و ویل:

کومي خوا ته، خو؟

ملا قاسم و ویل:

لږ صبر وکړه، زه به د خپلې کورنۍ سره خدای پاماني وکړم.

گاونډ زوی، و ویل:

سمه ده!

زه درته انتظار کوم.

ملا قاسم په چټکۍ سره، کور ته د ننه شو.

خو دکیکې وروسته ، بېرته د باندې شو.

په سترگو کې یې اوبنکې څرخېدې.

بیا یې دسمال د جبه و ویست او پر سترگو یې وگرځاوه.

وروسته یې دسمال کات (قات) او بېرته یې په جب کې د ننه کړ.

گاونډ زوی ته یې و ویل:

خه چې خو!

الک و پوښتل:

کومي خوا، لار شو؟

لبونی ملا

.....

ملا قاسم و ویل:

پوخ سرک خوا.

الک و ویل:

سمه ده!

په دواړو سترگو.

بیایې لاس گادی ته، حرکت ورکړ.

څو دکیکې (دقیقې) وروسته، پوخ سرک ته ورسېدل.

بیا یې الک ته و ویل:

دلته ودرېږه!

زه به یوه ټکسي موټر، ونیسم.

الک و ویل:

سمه ده!

ملا قاسم ټکسي موټرو ته، لاس نیوه او د هغو د چلونکو سره به یې په بیه کې جگړې، کوي.

لږ ځنډ وروسته یوه چلونکي د هغه سره سم (موافقه) شو.

چلونکي د موټر نه کوز او د موټر ډاله یې خلاصه کړه.

د هغه بستره یې په کې کېښوده.

کتابونه او نور شیان یې، د موټر په سېټ کې، کېښودل.

لبونی ملا

.....

چلونکی، پر خپلې څوکی، کښېناست.

بیا یې ملا قاسم ته اشاره وکړه، تر څو، موټر ته د ننه شي.

ملا قاسم د الک نه، مننه وکړه.

بیا یې د هغه نه، خدای پاماني واخيسته او موټر ته، د ننه شو.

الک په خپله مخه او ملا قاسم هم نوې دندې خوا، روان شو.

څه ځنډ وروسته، الله ورسېد.

موټر یې نږدې جومات سره ودراره او د هغه نه یې و غوښتل، د څو
دکیکو (دقیقو) له پاره ودرېږي، تر څو د ملک د کور نه کیلی،
راوړی.

چلونکي و منه، او موټر یې بند کړ.

ملا قاسم د ملک کور خوا روان او دروازې ته نږدې شو.

دروازه یې وټکوه.

د هغه زوی دروازې ته، راو وت.

لمړی یې دروازه خلاصه کړه او ملا قاسم ته یې سلام ورکړ.

ملا قاسم هم د هغه سلام ته، وعلیکم و ویل.

بیا د ملک زوی وپوښتل:

څوک او د چا سره دې، کار دی؟

ملا قاسم و ویل:

لېونی ملا

.....

زه ملا قاسم او د ستاسو جومات نوی ملا امام، یم.

الک خوشحاله شو او ویی ویل:

ډېر ښه!

څه غواړي؟

ملا قاسم و ویل:

ملک صیب په کور کې شته؟

الک و ویل:

هو!

پلار مې، په کور کې دی.

ملا قاسم و ویل:

کېدای شي دهغه نه د جومات کیلی راوړي؟

هغه و ویل:

زه کور ته ځم او هغه ته، وایم.

هغه په منډو، کور ته د ننه شو.

څو دکیکې نه وې تېرې شوې چې، ملک دروازي ته راغی.

دروازې نه، د باندې شو.

سترګې یې پر ملا قاسم، ولګېدې.

لېونی ملا

.....

ډېر خوشحاله شو.

لمړی یې، هغه ته سلام ورکړ.

ملا قاسم، د هغه سلام ته وعلیکم، و ویل.

بیا ملک، ملا قاسم ته د کور د ننوتو بلنه، ورکړه.

ملا قاسم مننه وکړه او ویې ویل:

تکسي موټر، ولاړ دی.

باید بستره ترې کښته او کوتې ته یې، یوسم.

ملک و ویل:

سمه ده!

درځه چې، خو.

دواړه د تکسي موټر خوا ته، روان شوو.

په دې وخت کې چلونکی، هم د موټر نه، کښته شو.

ملک او ملا قاسم دواړه موټر ته نږدې، شوو.

بیا ملک، ملا قاسم ته کیلی ورکړې او هغه ته یې و ویل:

ته د جومات دروازه خلاصه او زه به بستره، دننه کړم.

ملا قاسم مننه وکړه او کیلی یې، واخیستی.

لبونی ملا

د جومات دروازه یې خلاصه او ملک هم بستره د موټر د ډالې نه
بنکته، د جومات انگر ته یې د ننه کړه او پر اوچت او پاک ځای یې
کینوده.

ملا قاسم ټکسي ته نږدې او د موټر کرایه یې ورکړه.

بیا یې د موټر نه کتابونه، نور شیان کوز او د چلونکي نه یې مننه او
بیا وروسته یې خدای پاماني واخیسته او جومات، ته د ننه شو.

د جومات دروازه یې پورې کړه.

چلونکي هم موټر چالان (شتات) او بېرته، مخ پر ښار، روان شو.

ملک د ملا قاسم سره د هغه بستره او نور شیان کوتي ته، د ننه کړل.

بیا یې د ملا قاسم نه پوښتنه وکړه:

ډوډۍ دې خوړلي ده؟

هغه و ویل:

هو!

ډوډۍ مې په کور کې، خوړلي ده.

بیا ملک و ویل:

ته کوتي کې خپل کالي ځای پر ځای او زه به د خپل زوی په لاس
تا ته چای، ولېږم.

ملا قاسم د هغه نه، مننه وکړه.

بیا ملک د ملا قاسم نه وپوښتل:

لېونی ملا

.....

شین چای درولېږم او که تور چای؟

ملا قاسم و ویل:

زه د شین چای سره، عادت یم.

که شین چای وي، ډېره مهرباني به مو، وي.

ملک و ویل:

ستونزه نشته!

زه به، تا ته، شین چای ولېږم.

ملا قاسم، د ملک نه مننه وکړه.

ملک د جومات انگر نه، و وت او خپل کور ته روان شو.

خو دکیکي وروسته یې، ملا قاسم ته، چای واستاوه.

د چای سره لږه خوږه، هم وه.

ملا قاسم د چای د څښلو نه وروسته، خپل ماسپینین لمونځ بې له جمع نه، ادا کړ.

بیا یې د مازیگر آذان او پر خپلې دندې پیل کړ.

کال یې تېر کړ.

بیا یې د مجلا اسناد جوړ، تر څو د عسکري نه معاف شي.

دوي کاله تېر شو.

لبونی ملا

.....

پلار یې هغه ته کوژده وکړه او کال وروسته یې، هغه ته واده هم وکړ.

د خدای فضل ده، د ملایانو رسم او رواج لنډ او لږ مصرفه وي. دا کار د شریعت سره هم تړلی او پر ځوانې کورنۍ کوم بوج، نه راولي.

او د بلې خوا په کې، ډېر ثواب هم شته.

ملا قاسم خپل نوی ژوند یواځې او د خوشحالی سره پیل کړ. کال تېر شو.

لمړی د هغه پلار په حق ورسېد.

بیا شپږ میاشتې وروسته یې مور هم مړه (وفات) شوه.

دوې کاله وروسته، خدای هغه ته یوه ښکلې ماشوم ورکړ.

بیا دوې کاله وروسته، هغه ته خدای بل ماشوم، هم ور په برخه کړ.

هغه په دندې بوخت او ټول خلک د هغه نه خوشحاله وو.

هغه به د سیمې خلکو ته، لمونځ ورکاوه، د سهار او ماسپښین لمانځه نه وروسته به یې ماشومانو او نوي تنکې ځوانانو ته، دیني سبقونه ویل.

خلکو به هغه ته، دعا گاني او په ستونزو کې به یې د هغه سره مرستې کوي.

لېونی ملا

.....
بیا یوه کس چې حج یې کړی او حاجي چغل نومېده، د خپل د ورور،
کوښنی کور (حوبلي) یې ملا قاسم ته ور کړه، تر څو هوسا ژوند
وکړي.

ملا قاسم، الله کډه وکړه او په رښتیا هم، ارامه شو.

ماشومان یې څه چورپه شو.

یو یې په لاره تگ، پیل او بل یې په چار غوکو، شو.

څو میاشتې، تېرې شوي.

د هغه بڼځه امېندواره شوه.

هغوی د نوې ماشوم د راتگ په خوشحالی کې، شپې سبا کوي.

د ملا قاسم بل ورور هم زلمی شو او د نورو ورونو او خويندو
سرپرستي یې، په غاړه واخیسته.

کله نا کله به ملا قاسم، هم د هغوی سره مرستي کوي.

څه وخت نور هم، تېر شو.

د هغه پر بڼځي درد، راغی.

هغې د ملا قاسم نه وغوښتل چې روغتون ته یې، ورسوي.

هغه هم و منه.

اخوا او دېخوا یې و کتل.

سترگي یې پر یوه واسکټ ولگېدې او پر تن یې کړ.

لیونی ملا

ماشومان یې یوې کوتې ته د ننه کړل، دروازه یې بنده او د بنځې سره په چټکۍ سره، د باندې او د انگر دروازه یې د خټ (شا) نه هم وتړه.

بنځه یې د لاس نه ونيوه او مخ پر پوخ سړک یې منډې پیل کړې.

لږ ځنډ وروسته، پوخ سړک ته، ورسېدل.

کله یوه موټر او کله به یې بل موټر ته، لاس ورکاوه.

ټکسي هم لږ، وو.

په دې وخت کې یوه کس خپل شخصي موټر د هغوی تر څنګ ودراره او له هغه یې وپوښتل:

خیریت خو به وي چې داسې وارخطا، یې؟

ملا قاسم و ویل:

بنځه مې ډېره ناروغه ده او غواړم روغتون ته یې ورسوم.

چلونکي و ویل:

اله (هله) ژر، شی.

موټر ته، وخېژئ.

هغه هم په خپله له موټر نه، ښکته شو.

د ملا قاسم سره یې، مرسته وکړه.

ژر یې دروازې بندې او پر خپلې څوکی کښېناست.

لېونی ملا

.....

موټر يې چالان او پر ښار لورې يې، حرکت وکړ.

په لاره کې يې موټر په چټکۍ سره زغلاوه تر څو ژر روغتون ته، ورسېږي.

څو دځيکې وروسته هغه د کابل ښار زېږنتون ته، ورسېد.

موټر يې د انگر دروازي ته نږدې کړ.

د دروازي ساتونکې، ور نږدې شو او د چلونکي نه يې و پوښتل:

څه کيسه ده؟

هغه و ويل:

عاجل ناروغ، په موټر کې، پروت دی.

ساتونکي په چټکۍ سره دروازه خلاصه او موټر هم د روغتون انگر ته ننوت.

نرسانو په چټکۍ سره تذکره (سټريچر) را و ويسته او هغه يې په تذکرې کې واچوه او بېرني کوټي (عاجلي څانگې) ته يې د ننه کړه.

بيا يوه نرسه، راو وته او ملا قاسم ته يې و ويل:

ستا ناروغه په بېرني حالت کې ده، ته البته نږدې، پر هغې څوکی کښېنه.

که چېرې دوايي ته اړتيا شوه، ته به يې د باندې درملتون نه، راوړي.

هغه و ويل:

سمه ده، خوري.

لبونی ملا

.....

ملا قاسم څوکی خوا ته روان شو.

د کرسی آیت په ویلو یې پیل کړ.

څو ډکيکې نه وې تېرې شوې، چې یوه نرسه په منډو هغه خوا ته نږدې شوه.

هغه ته څېرمه ودرېده او نسخه (نسخه) یې هغه ته، ورکړه.

ملا قاسم و پوښتل:

د کوم ځای نه یې راوړم؟

هغې و ویل:

د باندې درملتون نه یې، ژر راوړه.

هغه له ځایه پاڅید.

نسخه (نسخه) یې په لاس کې ټینګه و نیوه او په چټکۍ سره د روغتون انګر نه و وت.

نږدې درملتون ته، ننوت.

درملتون والا نسخه وکته او هغه ته یې و ویل:

یوه کلم (قلم) دوايي یې لرو، مګر بل کلم (قلم) یې نه لرو، ته په نورو درملتونونو کې، پوښتنه وکړه.

هغه و ویل:

سمه ده!

لبونی ملا

.....

بیا د درملتون نه و وت.

د هر کس نه به یې د بل نږدې درملتون پوښتنه کوه.

لږ مخ ته، لار.

د جلب او احضار عسکرو، ورته پام شو.

هغه ته یې و ویل:

چېرته روان یې چې مونږ عسکرو ته هم، نه گوري؟

هغه نږدې شو.

لمړی یې سلام واچوه او بیا یې و ویل:

تاسو زما په حال، څه خبر یاست؟

زما بڼه ناروغه، ده.

دا دی، نوسخه (نسخه) یې وگوره، دوا پسي سرگردانه، گرځم.

عسکرو ویل:

نوسخه (نسخه) دې څه کوم.

د عسکري سند لري؟

هغه و ویل:

هو!

د واسکت په یوه جب کې لاس د ننه کړ، بیا یې په بل جب کې لاس

د ننه کړ.

لېونی ملا

.....

بیا یې د کمیس د جبونو(جېبونو) په لټولو پیل کړ.

څه یې و نه موندل.

اسناد یې په کورکې پاتې شوي ول او هغه په چټکۍ سره د کوره،
وتی و.

بیا یې د عسکرو مشر ته و ویل:

زه خو په چټکۍ سره د کور نه، راو وتم.

اسناد مې د بل واسکت په جب کې پاتې دي.

د عسکرو مشر و ویل:

غټ سړی یې.

هسې درواغ، مه وایه!

ملا قاسم و ویل:

زه ملا یم، دروغ نه وایم.

که غواړې، زما سره روغتون ته لاړ شه، د نږدې یې وگوره.

د عسکرو مشر و ویل:

په لېونتوب دي، ځان مه وهه.

دلته پر ځمکه کښېنه، تر څو جیب موټر راشي.

تا به د راټولول مرکز ته، ولېږو.

نورې خبرې، البته وکړه.

لېونی ملا

.....

هغه په زاریو پیل کړ.

هر څه چې به یې ویل، عسکرو مشر، نه منه.

هغه، د عسکرو خوا ته، ودرېد.

په زړه کې یې تېر شو، دا چې:

که چېرې څو افغانی هغه ته د رشوت په توګه ورکړم، هغوی به ما خوشي کړي.

بیا د ځایه پاڅېد.

جب ته یې لاس کړ.

څه پیسې یې د جب نه و وېستي.

پیسې یې په نیغه او برالا توګه د عسکرو مشر(کوماندان) ته په جب کې، کېښودې.

د عسکرو مشر پیسې بېرته، ور تېله کړې.

هغه ته یې و ویل:

په ما دي، رشوت خور خیال کړی دی؟

له ځایه پاڅېد.

د ملا قاسم په وهلو یې پیل کړ.

هغه خوارکی یې څو سپېرې، کش کړ.

لېونی ملا

.....

هغه هر څه زاری وکړې، خو د خوشې کېدو چانس (شانس) یې لږ شو.

بیا د نورو عسکرو، پر هغه زړه وسوزېد، او هغه یې د وهلو نه خلاص کړ.

ماښام یې د څه نورو ځوانانو سره په موټر کې وچاوه او ټولولو مرکز (مرکز تجمع) ته یې ولېږه.

الته هم د رسېدو سره سم یې، په ژړا او زاریو پیل کړ.

چا یې غږ، نه اورېده.

پوره څلور ورځې تېرې شوې.

سترګې یې د ژړا نه سرې او هېڅ خوب یې نه درلود.

څلور ورځو نه وروسته الوتکه کندهار ولایت ته، پلان شوه.

ملا قاسم یې د نورو کسانو سره، کندهار ښار ته ولېږه.

په اوایي ډګر کې د کښته کېدو سره سم، یې پر ژړا او زاریو پیل کړ.

هر چا به ویل چې هغه، لېونی دی.

د اوایي ډګر، اړونده کسانو هغه یې الله وساته، تر څو څرګنده شي چې په ریښتیا لېونی دی او که هسې ځان یې په ټګۍ وهلی دی.

په ډګر کې به نورو عسکرو هغه ته لېونی، ویل.

هغه په ډګر کې په لېوني ملا سر غندوی (مشهور) شو.

لبونی ملا

.....

یوه ورځ یې په چیغو، چیغو ژړل.

په دې وخت کې یوه جنرال چې نوم یې عصمت او مستعار نوم (تخلص) یې مسلم، نومېده په اوایې ډگر کې الوتکې ته انتظار کوه، تر څو کابل ته لاړ شی.

هغه د ملا قاسم د چیغو غږ واورېد.

خپل یوه ساتونکی ته یې و ویل:

ته لاړ شه او د کس نه پوښتنه وکړه چې، ولې ژاړي.

ساتونکی یې هغه ته نږدی او ویې پوښتل:

هغه په ژړا، ژړا کې هغه ته یې خپله لنډه کیسه وکړه.

ساتونکی هم خواشینی او بېرته یې عصمت مسلم ته، د هغه ژړا سبب وړاندې، کړ.

د کوماندان پر هغه زړه وسوځېد او هغه یې ځانته وباله.

ملا قاسم هم، کوماندان ته نږدې او لنډه کیسه یې په ژړا سره، هغه ته، بیان کړه.

کوماندان، ډېر خواشینی شو او هغه ته یې و ویل:

دلته نږدې کښېنه!

لږ ځنډ وروسته الوتکه له کابل نه، راځي.

بیا به دې له ځانه سره، بېرته کابل ته یوسم.

ملا قاسم خوشحاله شو او هغه ته یې د خیر دوعا، وکړه.

لیونی ملا

.....

نیمه گری وروسته، الوتکه د کابل ښار نه، کندهار اوایي ډگر ته ورسېده او الله، کوزه شوه.

خلک د الوتکې نه کښته شوو او د اوایي ډگر ودانۍ ته ننوتل.

بیا کوماندان پر خپل ساتونکي غږ کړ.

اله!

ژر ملا صیب له ځانه سره الوتکې خوا ته، یوسه.

په دې وخت کې یوه عسکر غږ کړ:

دا لیونی زمونږ په قبضه کې دی.

تاسو، هغه چپرې بیایې؟

ساتونکي و ویل:

هغه د کوماندان په امر بېرته کابل ته، بیا یو.

عسکر و ویل:

ته دلته اوسه!

زه خپل مشر ته خبر ورکړم.

ساتونکي و ویل:

ډېرې خبرې مه کوه.

زه لاس دې خلاص.

بیا یې ملا قاسم مخکې او د اوایي ډگر ودانۍ نه، په گډه و وتل.

لبونی ملا

.....

بیا د الوتکې خوا ته، روان شو.

د الوتکې په دروازي کې، سټیورډیسي ولاړې، وې.

د مسافرو نه یې د ټکټ پوښتنې کوي.

هر کس به د ننوتو نه د مخه، خپل ټکټ بنوده.

په دې وخت کې د ملا قاسم وار، راغی.

سټیورډیسي د هغه نه، د ټکټ پوښتنه وکړه.

هغه وویل:

زه خو، ټکټ نه لرم.

بیا هغې وویل:

خیر، کوز شه.

د ساتونکي ورته پام شو.

هغه وویل:

دا زموږ د کوماندان، کس دی.

بیا ملا قاسم ته نږدې شو او هغه یې د لاسه ونيو او ځانته، نږدې یې

پر یوې څوکی کېښاوه.

الوتکه ږکه شوه.

سټیورډیسو د الوتکې دروازه، وتړه.

د الوتکې زینه لرې او الوتکې په حرکت، پیل کړ.

لبونی ملا

.....

لږ ځنډ وروسته د ځغاستو سرک ته، ورسېده.

بيا يې په ځغاستو پيل او اوا (هوا) ته پور ته شوه.

گرې نه وه تېره شوې چې الوتکه، کابل ښار ته ورسېده او لږ ځنډ وروسته، د کابل ښار اوایي (هوايي) ډگر کې، بنکته شوه.

د بنکته کېدو له پاره، اړونده زینه ورسېده او د الوتکې دروازي ته څېرمه ودرېده.

ستورديسو د الوتکې دروازه خلاصه کړه.

بيا يې مسافرو ته و ويل:

کابل ښار ته ښه راغلاست.

اوس کولای شئ، خپلې کڅوړې له ځانه سره کوزې کړئ.

خلک له ځايونونه پاڅېدل، کڅوړې او نور وسايل يې له ځانه سره واخيستل او د الوتکې نه په وار سره، بنکته شوو.

ملا قاسم ډېر وېرېدلی و.

په زړه کې يې تېر شوه اوس بيا هغه عسکرې ته و نه، نيسي.

په دې وخت کې د کوماندان ساتونکي، پر هغه غږ کړ:

مه وېرېده!

زه در سره، يم.

بيا ملا قاسم د کوماندان ساتونکي سره، د اوایي ډگر ودانۍ نه، و وت.

لبونی ملا

.....

تکسي يې و نیو.

بیا سیده، د روغتون د انگر دروازي ته څېرمه ودرېد.

په منډو روغتون ته د ننه شو.

د نوکریوال کوتې دروازه یې خلاصه کړه.

نوکریوال و ویل:

خیریت دی؟

ولې وارخطا، یې.

ملا قاسم و ویل:

بنځه مې څنگه ده؟

نوکریوال و ویل:

کومه بنځه؟

هغه و ویل:

زما بنځه.

کومه مې، چې د زیږون له پاره، راوستې وه.

نوکریوال و پوښتل:

کومه ورځ دې راوستې وه؟

هغه و ویل:

لېونی ملا

.....

یوه اونۍ نه، مخکې.

بیا هغه و ویل:

ته، کښېنه!

دا دی، زه به کتاب وگورم.

نوکر یوال، کتاب خلاص د نومونو په ویلو یې پیل کړ.

په دې ترڅ کې یې د هغه د ښځې نوم، واخیست.

هغه و ویل:

هو!

همدا ده!

څنگه او چیرته ده؟

نوکر یوال، سور اوسپلی وباسه او هغه ته یې و ویل:

تر اوسه چیرې وې؟

هغه و ویل:

پر ما یوه پېښه شوې وه.

بیا یې په لنډه، هغه ته بیان کړه.

نوکر یوال و ویل:

څه چې د خدای رضا وي، هغه کېږي.

لبونی ملا

.....

ستا بنځه وفات شوې او خپل پاتې عمر يې تا ته، وبانځه.

خو ماشوم دې، ژوندی دی.

ته دلته کښېنه!

زه به، درته د يوه امبولانس موټر امر واخلم.

د ملا قاسم اوبښکي، وچي او هک پک شو.

نوکر يوال، په چټکۍ سره، هغه ته د امبولانس امر واخيست.

چلونکي يې و موند او د سړي خونی تر څنگ يې، امبولانس ودراره.

مړی د پخوانه منځل شوی او کفن شوی و.

هغه يې د نورو کسانو په مرسته، په امبولانس کي کښېنود.

بيا يې ملا قاسم ته، و ويل:

موټر ته، پورته شه!

هغه موټر ته پورته شو.

بيا هغه، يوې نرسې ته، و ويل:

ژر شه!

د هغه ماشوم، راوره!

هغه هم په چټکۍ سره، د ماشوم خونې ته ننوته، د هغه زوی يې په

کوشنۍ کمپلې کي تاو او راوړ.

بيا نوکريوال، ماشوم يې د ملا قاسم په غېږ کي، ورکړ.

لبونی ملا

.....

بیا یی د امبولانس چلونکي ته و ویل:
چېرته چې ملا قاسم وایی لار، شه.
چلونکی د وتو پارچه واخیسته او د روغتون انگر نه، و وت.
امبولانس د ملا قاسم د کور پر لور حرکت وکړ.
ورو، ورو کورته، نږدې کېدل.
د ملا قاسم د زړه ډېس هم مخ په ډېرېدو شو.
خنډ وروسته د کور دروازی ته نږدې شو.
ملا قاسم و ویل:
ته ودرېره!
زما ماشومان په کور کې پاتي دي.
امبولانس، ودرېد.
ملا قاسم په چټکۍ سره له موټر نه، کوز شو.
کیلی یی د جب نه وباسي.
د دروازی کلف (قفل) یی خلاص او په منډو کوټي ته، د ننه شو.
ویي لید چې ماشومان یی ویده ښکاري.
هغوی ته، نږدې شو.
و یی خوزول.

لیونی ملا

.....

خو!

هغوی هم د ولېرې نه، ساه ورکړې وه.

اوبنکې یې نه راتلې.

بېرته د باندې شو.

حیدرې چغه یې وکړه.

شاو خوا کسانو منډې کړې.

کسان د امبولانس تر شاو خوا، راتول شو.

بیا ملا قاسم و ویل:

هم مې بنځه له لاسه ورکړه او هم مې دوي ماشومان.

خلک هم ډېر خپه شو.

بیا یې د ملا قاسم نه د پېښې په هکله پوښتنې وکړې.

هغه هم، په لنډه توګه خپله کیسه (قصه) بیان کړه.

په دې وخت کې ملک هم ورسېد.

د کیسې نه یې ځان، پوی کړ.

بیا یې خلکو ته دندې وسپارې چې د ماشومانو او د هغوی د مور د

بنخولو چارې پیل کړې.

ځوانانو په منډو سره قبرونه په نږدې قبرستان کې و کاږل (و وېستل).

لېونی ملا

.....

خلکو د ماشومانو د منځلو او د هغوی د کفن کولو چارې پیل کړې.
مړی یې د جومات انگر ته، د ننه کړ او بیا یې امبولانس، رخصت
او د هغه د چلونکي نه یې مننه وکړه.

دوی ماشومان هم د ښخولو د پاره، تیار شو.

خلک نور هم خبر او د ملا قاسم سره غم شریکه شوو.

څو دکیکي وروسته، د سیمې خلکو مړي په کتونو کې، کېښودل او
قبرستان ته یې ولېږدول.

ټول یې د رسم او رواج سره سم، خاورو ته، وسپارل.

بیا وروسته خلک بېرته د ملا قاسم کور ته، لاړل.

ټولو ملا قاسم ته د زړه صبر، ښځې او ماشومانو ته یې د فردوس
جنت، غوښتنه وکړه.

خلکو د ملا قاسم سره د هغه ماشوم په ساتلو کې مرسته کوه.

هغه ډېر تر فشار لاندې راغلی و.

په سوچ کې ډوبېده او هغه وختونه به یې په یاد راتلل چې، عسکرو
نیولي، کندهار ته یې لېږلی او څرنگه، خلکو پرې مړندې وهي او
هغه ته به یې لېونی ویل.

لږ ځنډ وروسته، هغه په روحې ناروغی، اخته شو.

ملک او نورو کسانو د هغه په درملنه پیل کړ.

د هغه په وجود کې د ماشوم د لویولو، توان، نه و.

لیونی ملا

.....

ماشوم یې د خپل ورو ته ورکړ.
خپله یې هم د هغه خای نه و وټ او د ورور کورته لاړ.
هغه به دوا (دوايي)، اخیسته او پېری وخت به، ویده وه.
په هېواد کې حالات، گد وډ شو.
په سیمې کې، کورنۍ جگړې پیل شوې.
په زر هاو کسانو خپل ژوند، د لاسه ورکړ.
کورونه او دانۍ، ویجاړې شوې.
خلک اړ شو چې د یوې سیمې نه، بلې سیمې ته کډه وکړي.
جگړه لا گړندۍ او د کابل ښار نورو سیمو ته، خپره شوه.
خلک د خپلو کورونو پرېښودو ته، اړ شوو.
څه نورو ولایتونو ته، کډه شو. او ځینو نور هم هېواد پرېښودو ته،
اړ شوو.
ملا قاسم هم، د خپلو او خپلوانو سره، پا کستان هېواد ته، گډه شو.
الته د مهاجرینو په یوه پښتاني (کمپ) کې مېشت شو.
غمونه یې ورځ تر بلې پېرېده.
کال وروسته دوايي یې پرېښوده او سم (روغ) لیونی شو.
د خپلوانو کور یې پرېښود.
شپه او ورځ به د باندې په کوڅو کې گرځېده.

لېونی ملا

.....

کله به یې خیرات او کله به یې کسان کلک و نیول او تر څو چې به یې پیسې نه وې ورکړې، هغه به یې نه پرېښود.

او کس ته به یې په درې ژبه ویل:

د ماشوم پیسې راکړه.

بیا به یې هغه پیسې غونډۍ، کوڅو، سرکونو او واتونو کې به یې په ماشومانو وېشي.

د هغه د اوسني ژوند او حای په هکله د کیکه (دقیقه) مالومات نه شته.

مگر د ځینو کسانو په وینا، د ملا قاسم ماشوم (اولاد) اوس هم ژوندی، لوی شوی او د هغه ورور سره، ژوند کوي.

پای

د چاپ شویو کتابونو لېست

۱. معمارۍ افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي (برای اساتید انستیتوت های تخنیکي و ساختمانی افغانستان)
۴. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
۵. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
۶. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهرو)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندي اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه / دنیای انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱۴. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۵. نقش دانشمندان مسلمان، بر بر در فن معماری و معماری
۱۶. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

لیونی ملا

.....

۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چپر ته چې قانون نه شته (گډوډي د افغانستان په معماری کې)
۲۶. مدرنه جوما تونه ،، پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه - مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
- (تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی
تخنیک کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچپن (پښتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)

لیونی ملا

۳۹. برف ها آب میشود
۴۰. رسم و تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بودا بشکاري (پښتو ناول)
۴۳. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
۴۴. د اسلامي معمارۍ پيل
۴۵. حيوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد دوم)
۴۷. د شپېلی مینه (مهینه) په کچه گری کی (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آذري جلی مینه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د یوې ښونکې مینان په یوه ټولگي کی (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گري ماما مینه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کی ودانيز پرمختگ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بي زده کړې پوی (پښتو ناول)
۵۶. د مینې تاو (پښتو ناول)
۵۷. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کی تر ټولو نوې او گړندۍ کړنلاره د معمارانو او انجینېرانو (انجینرانو) له پاره
۵۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد سوم)
۵۹. سیدو او عیدو - د کوشنیوالي خواره ملگري (پښتو ناول)
۶۰. د یوې میاشتي ناوي (پښتو ناول)
۶۱. دڅاڅکو هار (د یوه سړی لنډې کیسې)

لېونی ملا

.....

۶۲. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانۍ)
۶۳. کوشنۍ سوداگره (پښتو ناول)
۶۴. د کابل ښار معماري - بي بي مهر
۶۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوږي
۶۶. ډارونکی سېلاب (پښتو ناول)
۶۷. خواریکښ قاضي (پښتو ناول)
۶۸. د پخوانیو جوماتونو توپیر د نن سره
۶۹. د مور وژونکی (قاتل)، (پښتو ناول)
۷۰. د مور مېړه (پښتو ناول)
۷۱. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد چهارم)
۷۲. لېونی ملا (پښتو ناول)

لیونی ملا

.....

د کار لاندې کتابونو لېست

۱. ځوان شهید (پښتو ناول)
۲. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد پنجم)
۳. لیونی لېوه
۴. د خاورو لاندې ښار
۵. سپین کارغه
۶. سور تنور
۷. څړه بیزو
۸. بندي مرغه
۹. توده برستن
۱۰. بی وخته باران
۱۱. د ژوند پای

د امکان او وخت په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

Krazy Mullah

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Date: April - May /2026

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library